

Thurneysen assenyala un *hubo* (amb *h* aspirada) en el Luxemburg; Littré i el *DictGén.* són més prudents, declarant: «origine inconnue»; però tant l'un com l'altre testifiquen que la *h*- de *hibou* és aspirada, i tant això com una *-b*- oclusiva entre vocals postula un origen germànic en francès; de fet el mapa *hibou* de l'ALF (694) mostra que l'aspiració (avui perduda en francès) el gascó l'ha conservada, en aquest manlleu del francès, en alguns punts de les Landes (p. 682); i que el centre de l'àrea actual de *ibú* dels patuesos es troba a l'Est (cap al Franc-Comtat, frprov., Champagne, Bèlgica), la zona més germanitzant. La correspondència de l'ags. *hævoc*, b.-al. ant. *habuk* ¿no podria ser alguna cosa com **hēbok*, si no en fràncic en la branca germànica gotoburgúndia? Com a terme de falconeria, l'aristocràcia de francs, burgundis i gots tenia la paraula; i la pagesia gallo-romana es basquejava per les depredacions nocturnes del *hibou*, no pas per educar falcons. Llavors ja no fóra tan meravellosa la coincidència que no deixava tranquil·litzar Thurneysen. — 11 De Belv. va passar al menorquí FebrCard.; i de tots dos, a algun altre lexicògraf de segona mà, que potser per malentès de la trad. *papamoscas*, li atribueix el significat de 'cuereta, pespita, ocell de les neus', que no crec que hagi tingut mai. — 12 Només ens animaria una mica, pel costat fonètic, l'ar. *sabbâq* «celui qui devance les autres à la course» (documentat en *RMa.* i en les històries Abbàssides, Dozy, *Suppl.* I, 627b i pertanyent a l'arrel *sbq* «devenir etc.», en l'àrab de sempre, car *-bâq* havia de sonar quasi com *-boq*). Però en cap font àràbiga no en trobo aplicació ornítica ni zoològica. Consti, per si els arabistes hi veuen cosa millor. — 13 S'hi pot relacionar *saboca(da)* «porrada, golpe con la mano» (Escrib, 1859), que sembla nova comprovació de la connexió de *saboc* amb *boca*; d'altra banda cf. fr. *happer des mouches* (que és justament el que fa el saboc) en el sentit de 'pegar manotades a l'atzar'. No deu existir el verb *sabocar* fabricat pel Salvat (car no figura en Lab. 1840-88).

Xibit, *-ida*, V. *xai*

XIBIU, mall. 'parany per agafar ocells, consistent en una espècie de barrera de rama, amb espart envencat, parat en un arbre', 'tuguri, barracota feta amb quatre fustes', sens dubte mot d'herència mossàrab, probablement germà de l'oc. *sebiu* (*soubiu*, *sibiu*, *sabiu*) 'vareta', 'vareta flexible', i és versemblant que vingui d'un derivat del ll. *SAEPES* 'close, tanca feta amb branques': sembla tractar-se d'un llatí vg. **SAEPIVUS* RAMUS 'branca de fer tanques'. □ 1.ª doc.: *xabiu*, S. XVIII; *xibiu*, 1840, *DFgra*.

AlcM limita massa el seu article al significat de parany, per mor de justificar la seva pretesa etimologia onomatopeica; és clar que, escollint les cites de la seva acc. § 2 en escrits del reaccionari Maura i de *L'Aurora* de l'integrista AMAlcover, les cases dels miseriosos han de figurar com a «lloc on s'enganya la gent o s'ex-

cuten actes il·lícits o clandestins» (vade retro...) (en el de Vidal Alcover ja no es veu clar). Però altres vegades no hi ha res d'il·lícit, sinó de pobresa laboriosa: «Na Triu fa llatra dins es portalo des seu *xibiu*, cantant qualque cançó ben forastera», *L'Ignorància*, número 31 (1881).

En una casa «de possibles», on fins tenen criada, una senyora honestíssima i que procura comprar-se robes, ha llogat una noieta pagesa perquè l'ajudi: «Da. MARCELINA: Diga-li que pot entrar; / amb modos. / NA TONINA: Ja, ja! Ja en sé. / (Fent compliments grossers davant el portal:) Si es vol servir, se servesca, / si és servida... MAR.: Què li diu? / TON.: Pot entrar dins es *xibiu*. / MAR.: Què li xerra i què se pesca?» (veritat que es tracta d'*Els senyors de Son Miseri* de Bart Ferrà, on el marit té por d'endeutar-se, *IdOr* I, 104).

Sota la protecció d'un sant (com aquelles «confèrències de St. Vicenç de Paül / per embrutar consciències / i donar...» que cantava o bescantava J. Ma. de Sagarra abans de rendir-se a la *Vida Privada de la Ferida Llumínosa*), tanmateix no hem de pensar que es preparassin actes il·lícits o clandestins: «--- Res ne queda tampoc de sa fàbrica moderna: corredors esbucats, parets en joli, cetles y oratoris convertits en magatzems y *xibius* per la pobrea, res té que envejar el Sant Francesch d'Inca an es nostro Sant Francesch de ciutat ---», Estanislau de K. Aguiló (*BSAL* III, 1890, 255b). Tenia raó, doncs, MrnAguiló en definir el mall. *xibiu* com «guarida, casull, chiribitil» en el *DAG*.

En fi la documentació més antiga del mot, la qual apareix amb el vocalisme arcaic *šəbiu*, i on deu tractar-se també del sentit 'casona miserable': «ahont ve ara aquest *xabiu*?» que el *DAG*. recull sense definició ni explicacions (s. v. *xa-*), en una *Comèdia de St. Cristòfol*, del S. XVIII, de Felanitx.

Que l'altra acc. de parany per agafar ocells, és la més divulgada avui en dia, i que pot ser tan antiga com l'altra, és innegable. És ja l'única que registren els *DFgra.* i *Damen.*: «*Xibiu*: el àbre: *talamera*; el botet: chiffe o reclamo», «àrbol preparado con visco, para coger tordos: *Señuelo*: RECLAM», «barraca per a caçar» *DAG*. Aquesta espècie de barraca la descriu bé l'*AlcM*: «enginy consistent en un arbust o conjunt de branques amb ramera, que es posa entre la ramera d'un arbre més gran, i conté diversos brins d'espart enviscats; el caçador atreu amb un reclam els tords ---».

Val a dir que ni partint d'aquest reclam (ço que no explicaria l'altra acc.) no té cap versemblança l'etimologia onomatopeica: ni *šəbiu* és *xiu* o *xiu-xiu*, ni el so del reclam és un xiuxiueig sinó un agut «refilet», com diu JnRosselló. V. la descripció de la gran cacera de tords en la cita del n.º 27 de *L'Ignorància*, en el *DAG*; i la descripció que dona AMAlcover d'un *xibiu* d'agafar tords a Manacor, *BDLC* XIII, 4, *æ šəbiu*, sementer de Son Cigala a Maria de la Salut: «—? —Un arbre preparat per agafar tords» (1941).

Sovint el fan en un pi: en el terme de Sta. Maria del Camí n'hi ha un de tan famós que dona nom a un